

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Кафедра економіки підприємств та соціальних технологій

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПРОХОДЖЕННЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
ОСВІТНЬОГО РІВНЯ «МАГІСТР»
спеціальності 054 «СОЦІОЛОГІЯ»**

Затверджено
на засіданні кафедри
Протокол № 4
від «14» червня 2017 р.
Завідувач кафедри _____ Гусева
О. Ю.

КИЇВ – 2017

Науково-дослідницька практика посідає центральне місце в фаховій підготовці магістрів, оскільки вона безпосередньо спрямована на формування навичок професійної діяльності. Згідно договору про співробітництво та організацію взаємовідносин № 16/07 від 16. 06. 2017 р. базою науково-дослідницької практики є компанія-партнер кафедри економіки підприємств та соціальних технологій «Навчальний центр компанії SIONAS». В разі самостійного обрання місця практики базою проходження практики можуть бути підприємства та організації сфери муніципального, державного та корпоративного управління. Практика передбачається з відривом від навчання терміном 4 тижні .

1. Цілі практики:

- набуття практичних навичок використання сучасних методів, засобів і технологій в науково-дослідницькому процесі;
- формування професійних компетенцій через застосування отриманих теоретичних знань;
- оволодіння студентами-магістрантами основними прийомами ведення науково-дослідницької діяльності;
- оволодіння загальноприйнятими принципами та процедурами організації діяльності та управління в соціологічних центрах та службах надбання професійних навичок, необхідних для роботи;
- виховання виконавської дисципліни та вміння самостійно вирішувати дослідницькі завдання.

2. Завдання практики:

- накопичення досвіду в дослідженні актуальної наукової проблеми, підбір необхідних матеріалів для виконання випускної кваліфікаційної роботи - магістерської роботи;
- закріплення знань, умінь і навичок, отриманих магістрантами у процесі вивчення дисциплін магістерської програми;
- освоєння різних методів наукового пошуку;

- оволодіння сучасними методами і методологією наукового дослідження, які найбільшою мірою відповідають профілю обраної студентом магістерської програми;
- вдосконалення вмінь і навичок самостійної науково-дослідницької діяльності, аналізу наукової інформації;
- набуття досвіду наукової та аналітичної діяльності, а також оволодіння вміннями викладу отриманих результатів у вигляді публікацій, доповідей;
- використання сучасних наукових методів для вирішення дослідницьких завдань.

3. Місце практики в структурі

Науково-дослідницька практика відноситься до науково-дослідницької роботи.

Практика має важливе значення для організації науково-дослідницької роботи студента за напрямом 054-«Соціологія» в університеті і підготовки випускної кваліфікаційної роботи у вигляді магістерської роботи і є інструментом закріплення у студентів системи знань і умінь, що характеризують зміст науково-дослідницької діяльності, необхідної при професійній підготовці соціологів з кваліфікацією (ступенем) «магістр».

4. Місце проведення практики

Базою практики є структурні підрозділи Державного університету телекомунікацій, включаючи кафедру економіки підприємств та соціальних технологій, науково-дослідну лабораторію соціологічних досліджень, компанія-партнер «Навчальний центр компанії SIONAS», а також науково-дослідницькі організації та установи м. Києва - обласна наукова бібліотека, Державна служба статистики, Київський державний центр науки, інновацій та інформатизації тощо.

5. Зміст і характер діяльності студентів-магістрантів

Науково-дослідницька практика передбачає застосування студентом-магістрантом на практиці базових і спеціальних знань, навичок науково-дослідницької роботи, отриманих в процесі навчання з дисциплін «Організація проведення наукових досліджень», «Соціологія управління», «Надійність та

якість емпіричного дослідження», «Управління стратегічними змінами», «Геополітичний вимір сучасного суспільного розвитку».

Діяльність студентів у період практики організовується відповідно до логіки роботи над магістерською роботою.

Основними видами робіт, виконуваних магістрантами спеціальності 054 «Соціологія» у період практики, є:

Організаційна робота - участь у настановних і заключних зборах, відвідування консультацій по практиці, підготовка звітної документації за підсумками практики та своєчасне її надання.

Дослідницька робота - обґрунтування актуальності вибору теми магістерської роботи, визначення проблеми, об'єкта і предмета дослідження; формулювання мети і завдань; відбір та аналіз наукової літератури та досліджень з проблеми, її систематизація; визначення теоретико-методологічної бази і методів випускної магістерської роботи.

Практична робота полягає в зборі та обробці теоретико-прикладного матеріалу для теоретичної частини роботи; складанні бібліографії; підготовці текстів доповідей для наукових конференцій та / або статей (не є обов'язковим).

Узагальнення та подання отриманих результатів - повний аналіз виконаної дослідницької роботи, оформлення звіту з науково-дослідницької практики; захист звіту по практиці на підсумковій конференції.

Підсумкова конференція проводиться в кінці науково-дослідницької практики. На конференції студенти звітують за виконану роботу, висловлюють свої зауваження та пропозиції щодо організації практики.

Науково-дослідницька практика вважається завершеною за умови виконання магістром всіх вимог програми практики.

Формою підсумкового контролю є диференційований залік.

6. Науково-дослідні та науково-виробничі технології, які використовуються на практиці

При проходженні науково-дослідницької практики використовуються традиційні наукові технології - вивчення наукової літератури з проблеми дослідження з метою обґрунтування методології, вибору адекватних, відповідно

до досліджуваної проблеми методів отримання первинної соціологічної інформації, розробки програми та інструменту емпіричного дослідження.

7. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів на практиці

Методичне забезпечення практики включає в себе програму і індивідуальне завдання студента-магістранта.

Приблизний перелік питань за підсумками практики:

1. Актуальність дослідження.
2. Ступінь розробленості проблеми.
3. Мета, об'єкт, предмет, гіпотеза дослідження.
4. Теоретико-методологічна база дослідження.
5. Емпірична база дослідження.
6. Наукова новизна дослідження.
7. Теоретична і практична значущість дослідження.

8. Компетенції студента, що формуються в результаті проходження практики

Випускник повинен володіти такими компетенціями:

Загальнокультурні компетенції

- здатність накопичувати і актуалізувати потенціал особистісного, інтелектуального і культурного зростання;
- здатністю використовувати поглиблені знання правових та етичних норм при плануванні та оцінці наслідків своєї професійної діяльності, при розробці і здійсненні соціально значущих проектів;
- володінням навичками редагування та перекладу професійних текстів;
- здатністю до співпраці, вирішення конфліктів, до толерантності; здатністю до соціальної адаптації;
- умінням працювати самостійно і в колективі, навички керівництва колективом;

- здатністю використовувати в пізнавальній та професійній діяльності базові та професійно-профільовані знання основ філософії та соціально-гуманітарних наук;
- здатністю здобувати нові знання, використовуючи сучасні освітні та інформаційні технології;
- здатність збирати, обробляти і інтерпретувати з використанням сучасних інформаційних технологій дані, необхідні для формування суджень з відповідним соціальним, науковим і етичним проблемам.

Професійні компетенції

У науково-дослідній діяльності:

- здатністю і вмінням самостійно використовувати знання та навички з філософії соціальних наук, новітнім тенденціям і напрямкам сучасної соціологічної теорії, методології та методам соціальних наук стосовно завдань фундаментального або прикладного дослідження соціальних спільнот, інститутів і процесів, громадської думки;
- здатністю самостійно формулювати цілі, ставити конкретні завдання наукових досліджень у фундаментальних і прикладних областях соціології (відповідно до профілю магістратури) і вирішувати їх за допомогою сучасних дослідницьких методів з використанням новітнього вітчизняного та зарубіжного досвіду та із застосуванням сучасної апаратури, обладнання, інформаційних технологій;
- здатністю освоювати нові теорії, моделі, методи дослідження, навички розробки нових методичних підходів з урахуванням цілей і завдань дослідження;
- здатністю і готовністю професійно складати і оформляти науково-технічну документацію, наукові звіти, представляти результати дослідницької роботи з урахуванням особливостей потенційної аудиторії.

У виробничо-прикладній діяльності:

- здатністю і готовністю використовувати знання методів і теорій соціальних і гуманітарних наук при здійсненні експертної, консалтингової та аналітичної діяльності;

- умінням використовувати соціологічні методи дослідження для вивчення актуальних соціальних проблем, для ідентифікації потреб та інтересів соціальних груп;
- здатністю самостійно розробляти засновані на професійних соціологічних знаннях пропозиції і рекомендації щодо вирішення соціальних проблем, а також розробляти механізми узгодження інтересів соціальних груп і спільнот.

У проектній діяльності:

- здатністю складати та подавати проекти науково-дослідних і аналітичних розробок у відповідності з нормативними документами;
- здатністю і готовністю до планування та здійснення проектних робіт в галузі вивчення громадської думки, організації роботи маркетингових служб, проведення соціальної експертизи політичних та науково-технічних рішень.

В організаційно-управлінській діяльності:

- здатністю використовувати поглиблені спеціалізовані теоретичні знання, практичні навички та вміння для організації наукових і науково-прикладних досліджень;
- здатністю вільно користуватися сучасними методами збору, обробки та інтерпретації комплексної соціальної інформації для постановки і вирішення організаційно-управлінських завдань, у тому числі що знаходяться за межами безпосередньої сфери діяльності.

9. Форми звітності та підсумкова атестація

За підсумками проходження науково-дослідницької практики студент-магістрант надає на кафедру таку документацію:

I. Підсумковий звіт про проходження практики. Звіт повинен мати наступну структуру:

1. Титульний аркуш є першою сторінкою звіту про проходження науково-дослідницької практики;
2. Основна частина повинна містити:
 - дані про місце проходження практики;
 - послідовність проходження науково-дослідницької практики;
 - короткий опис виконаних робіт і терміни їх здійснення;

- труднощі, які зустрілися при проходженні науково-дослідницької практики;

3. Висновок повинен містити:

- оцінку повноти поставлених завдань;

- оцінку рівня проведеної науково-дослідницької роботи;

- рекомендації щодо подолання проблем, що виникли в ході проходження практики;

- оцінку можливості використання результатів практики в науково-дослідницькій роботі магістранта;

4. Додатки. До звіту повинні бути додані матеріали, зібрані та проаналізовані за час проходження практики (список бібліографії по темі магістерської роботи; текст та ін.). А також відгук керівника практики від кафедри про роботу магістранта в період практики з рекомендованою оцінкою.

II. Щоденник проходження практики (Додаток 1).

Магістрант представляє на кафедру звіт по практиці не пізніше п'яти днів після закінчення практики (включаючи вихідні та святкові дні).

Обсяг звіту про проходження науково-дослідницької практики становить 10-15 сторінок машинописного тексту.

Атестація за підсумками практики включає публічний захист результатів практики на підставі поданого звіту з подальшою оцінкою. Атестація проводиться відповідно до робочих навчальних планів і прописується в програмі практики.

Студенти, які не виконали програму практики з поважної причини, а також отримали негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку на етапі проміжної атестації, проходять практику вдруге у вільний від навчання час або можуть бути відраховані як мають академічну заборгованість.

10. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення практики

Основна література

1. Безуглов И.Г., Лебединский В.В., Безуглов А.И. Основы научного исследования: учебное пособие для аспирантов и студентов-дипломников / И.Г.Безуглов, В.В.Лебединский, А.И.Безуглов. – М.: Академический Проект, 2008.
2. Воротіна Л. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту: Посібник для аспірантів і здобувачів наукового ступеня / Л. Воротіна, В. Воротін, С. Гуткевич. – К., 2003. – 76 с.

3. Методология гуманитарного исследования в социальной сфере: учеб.-метод. комплекс : эксперимент. учеб.-метод. пособие для студ. вузов, обуч. по направл. пед. образования / [под общ. ред. А. П. Валицкой] ; Рос. гос. пед. ун-т им. А. И. Герцена. - СПб.: РГПУ им. А. И. Герцена, 2007. - 216 с.
4. Науменко Н. Науковий стиль фахового мовлення / Н. Науменко, Л. Галузинська, В. Колосюк. - 2009. - С. 39-91.
5. Новиков А. М. Методология: [учеб.-метод. пособие] / Новиков А. М., Новиков Д. А. ; РАН, Ин-т проблем управления ; Рос. акад. образования, Ин-т управления образованием. - М.: СИНТЕГ, 2007. - 660, [1] с.
6. Рузавин Г. И. Методология научного познания: [учеб. пособие для студ. и аспирантов вузов] / Рузавин Г. И. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. - 287 с.
7. Цеков Ю. 100 запитань і 100 відповідей про підготовку і атестацію наукових і науково-педагогічних працівників. Довідник. / За ред. Р. Бойка. – К.: Толока, 2003. – 80 с.
8. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования: описание, объяснение, понимание социальной реальности: учеб. пособие / Ядов В. А. - 3-е изд., испр. - М.: Омега-Л, 2007. - 567 с.
9. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: (Методичні поради) 3-є видання, виправлене і доповнене. - К.: Ред. «Бюл. Вищої атестац. коміс. України»; Вид-во «Толока», 2011. - 79с.

Додаткова література

1. Арутюнов В.С., Стрекова Л.Н. Социологические основы научной деятельности. - М.: Наука, 2003.
2. Новиков А.М. Методология образования. – М., 2002.
3. Рабочая книга социолога / под общ. ред. и с предисл. Г. В. Осипова. - 4-е изд., стер. - М.: КомКнига, 2006. - 480 с.
4. Сабитов Р.А. Основы научных исследований: учеб. пособие / Челяб. гос. Ун-т. Челябинск, 2002.- 312 с.

ДОДАТКИ.

Додаток 1

Державний університет телекомунікацій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України від 05 червня
2013 року № 683)
Форма № Н-6.03

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет _____

Кафедра, _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____

Напрямок підготовки _____

Спеціальність _____

(назва)

_____ курс, група _____

Студент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, в організацію, установу.

Печатка

підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи.

Печатка

підприємства, організації, установи “___” _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

«_____» _____ 20__ року

(підпис)

(прізвище та ініціали

Примітки:

1. Форму призначено для визначення завдань на практику, проведення поточних записів набутих вмінь при виконанні роботи, оцінки результатів практики. Заповнюється студентом особисто, крім розділів відгуку про роботу студента на практиці.

2. Університетом можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення “Щоденника практики” залежно від специфіки та профілю вищого навчального закладу.

3. Формат бланка – А5 (148×210 мм), брошура 8 сторінок разом з обкладинкою з карткового паперу.

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА

Кафедра економіки підприємств і соціальних технологій

ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Місце проходження практики _____

Студент _____

Керівник практики _____

КИЇВ - 2017